

եկեղեցւոյն եւ Օրթոքսոքս իւրաքանչիւր
չայ եկեղեցւոյն Հայ հաւատարմութեան
մեծաւ գործունէութեամբ եւ մեծաւ ի-
րաւամբ չեն ընդուներ:

Ինչպէս Ս. Աւետարանի անհրաժեշտ
խօսքն իրաւ է «-Այլ ինչ ի ճաճուկ որ
ոչ յայտնեցի եւ ոչ գաղտնի որ ոչ ծա-
նիցի» - նոյնպէս ալ փառաւոր ջահի մը
լայտն դիմացը իրեն. փառաւոր մէջ ծա-
կապէս եղած գործ մը, յայտնի է թէ
մէկու մը աչքէն չկրնար փախչիլ եւ կը
տեսնուի: Եւ նոյն գործին տէրն ալ իր-
րեւ ծաճուկ գործելուն մասին, ինքզին-
քը խաբարած կը լայն:

Այս ըսելով ինչ հասկնալու ուզելու գու-
ցէ մեր ընթերցող Հայ եղբարքը հասկը-
ցած ըլլան: Եւսկիքն դարձաւ լուսաւոր-
ութեան առջեւ ազգի մը եւ մեծ հա-
սարակութեան մը դէմ ծաճուկ եւ կամ
յայտնի գործ մը ընդին անհնար է որ յա-
շտց վերադառնայ:

Մի կարծեք թէ ազգիս հարուստնե-
րուն մեծազոյն մասը լուսաւորութեան
եւ յառաջդիմութեան ձեռնադրելուն
իւ գարմանալին այն է որ իրենք ճշմար-
տաւոր գիտունը կ'առնեն, սակայն ազգի-
տութիւնն ալ չեն ընդունիր: Եւ անոր
համար ալ վարժապետներ կը վարձեն ու
տարիներով ալ պարտաւորեցնեն մէջ անոնց
առատ ամսական տարով կը պահեն: Եւ
նոյնքան լոյս առնելու նպատակաւ: Բայց
սա գործին մէջ եւս մեկնելու հասնելու
մը կը գտնուի: -Նախ այս վարժապետաց
եւ ոչ մէկը հարուստի գաւառներ են,
որովհետեւ հարուստներուն առջեւ գի-
տութիւնը տաւերես յարգելի է եւ վար-
ժապետ եւ ուսուցիչներն ալ ոչինչ մար-
դիկներ են: Եւ ըսեմ եթէ ազգի մը կը-
թուցեան եւ լուսաւորութեանը, ա-
մենայն աշխատանք եւ գործողութիւն
յանձն առնողը մենք ենք, ապա ուրեմն
ըսել է որ ազգն ալ կ'ազմողը մենք ենք,
իրաւունքն ալ մերն է: Եւ անոնք որ մի-
այն ուսի ունենալուն համար ամեն տեղ
խնայի անուանուեր են, եւ իրարմէ
ակնածութեամբ ճշմարտութեան դէմ
անմիտ ու անխառն գրութիւններ շա-
րագրողները եւ վերջապէս Հայու ար-
եամբ խմորուած եւ Հայ անուանին խոր-
շողները իրաւանց տէր չեն:

Սակայն այս մեր ուղիղ գաղափար-
ներն ատող աղայք, եւ եկեղեցւոյն մը
կը խնդան ըսելով թէ, տեսնե՛ք սա ի-
րաւանց տէր, լուսաւորեալ ու գիտուն
անձինք: Եւ այսպիսի ատեն եւ կ'աշխատին
ու ձեռքբերին ըստ մ'ալ չէ անցած:
Մենք անոնց կը պատասխանենք: - Բայց
հոգի ինչ եւս աշխատելէ դիմադրելու մեզ
համար չէ, որպիսի մեր թշնամի գո-
րաւոր եւ անոր բերքներն անառիկ ը-
լան, մենք միշտ մեր բարանը շարժելով
ձեռքբերեն եկածին չափ ու ժով հար-
ուածներ տալէն չզրկուի դադարենք: Եւ
չուշտ է թէ որ մեր բարանովը ծակ
մը կը բանանք, ու անկէ ներս մտնելով
բերքը կ'առնուինք, այսինքն մեր ազգա-
յին իրաւանցը կատարելագոյն տէր կը-
լանք:

Նախախնամութեան հրաշքաց մէկն
ալ սա կը տեսնուի թէ, -չատ տեսակ
պտղատու ծառեր կան որ առանձին
կիւմաներու տակ միայն կ'աճին եւ պտուղ
կուտան, եւ ուրիշ կիւմանի տակ մարդ-
կային հնարած արհեստներուն դէմ ան-
պտուղ ըլլալէն գտնուի, հարկաւ չապի-
թէ մէկը արմատ կը ձգէ, եւ ան ալ քիչ
ատենուան մէջ Յովնան մարգարէին թըթ-
մանը պէս կը թռչնուի ու կը շարանայ:

Նոյնպէս ալ Արեւմտեան եկեղեցւոյ
ձեռքն ու արարողութիւնները, կա-
նոններն ու քաղաքական կերպերը,
Արեւելեան ազատ Հայոց ուղղափառաց
եկեղեցւոյն մէջ չեն կրնար արմատ ձգել
ու բարգաւաճիլ: Կը սերմանուի այն,
սակայն վերը բաժնուս պէս, սերմանո-
ղաց հետ Յովնանու թըթմը կը դառ-
նայ:

Արեւելեան ազատ Հայոց ուղղափա-
ռաց եկեղեցին ի վաղուց չէ ընդունած

եւ անոր հարազատ որդիքն ալ չեն ըն-
դունիր որ հարազատ ընդունին: Եւսկիքն
եւս ինքնաբերական, հարազատ ընդուն-
ելու ասոնց նման Արեւմտեան եկեղեցւոյն
իրեն մեծ եկամուտ ըրած արարողութե-
ան թիւները տեղի ունենան իր մէջը: Զի-
կարծուի թէ ազգիս լուսաւորեալ մա-
սին սրտաւոր աչքերէն կը փախչին տես-
նելու թէ նոյն վեր ըրած Արեւմտեան
արարողութեանց եկամուտներուն գու-
մարը մայրապետանոցներու, Աստուծոյ
մէջ արտերու, Գաւառի դիւղի մէջ ալ քիչ
ներու, Պոլսոյ մէջ ծաճկապէս քարաչէն
տուններու ձեւեր տեսնելին, Բայց այսի
պատասխանութիւն թէ՛ գու ալ տեսակ
բանելու ոչ հաւատք ընծայէ եւ ոչ ալ
ստակ տուր: Այո, եւս ալ եւս իմ գգա-
ցումն ունեցող բոլոր Հայերն ալ այս տա-
լու պատասխանին համարմուն են թէ:
Աստուած է ստեղծել որդիները եւ զա-
րարած, եւ գլխաւորապէս զմարդը: Բայց
դժբաղդաբար այս ստեղծելոյ մէջ նախ
կինն է խառնուիլը, եւ անկէ ի վեր կա-
նանց ցեղերն ժողովուրդ մնացած է այդ
բնութիւնը: Աւստի առ հասարակ այդ
տեսակ չզրկող աւելորդապաշտութեան
հաւատք ընծայելով ստակ տուողներն
ալ մեր ընտանիքներն են, եւ այս ստակը
ո՛վ կուտայ անոնց, բնականապէս ըն-
տանեց տէրերը: Ըսել է որ ուզեմ չու-
գեմ անգլապաշտութեան դարձեալ եւս պիտի
տամ այդ ստակն ալ: Գործուի ուրեմն
այդ եղբայրութեանց տեսարանները, եւ
վերջուի Արեւելեան Հայ ուղղափառ
եկեղեցւոյն մէջէն եւ ոչ ատեն մը ըն-
դունուած արեւմտեան ձեւերն ու ա-
րարողութիւնները, եւ այդ մեր շարու-
նակ անուղղակի կերպով տուած ստակ-
ներն ալ մեր Հայ եկեղեցւոյն եւ ազգա-
յին հիւանդանոցներու, դպրոցներու,
եւ ազգիս տնտեսական իրաւունք սեպուի
Բայց կըլիմա եւ հիւսուէն ստակովը խե-
ղացի համարեալ հարուստի մէկուն պը-
ռալը: - Դու ի՛նչ գործողութիւն կրնաս
ընել ազգիդ եւ ի՛նչ պտղութեամբ ունիս
որ ինչ տաս: Եթէ մենք չըլլանք եւ մեր
առատ ուսիները եկեղեցւոյ գանձանակ-
ներուն մէջ չստանան, միւսեւ հիմա բոլոր
եկեղեցիները գոցուած էին: Եւ եթէ
մենք մեր գործերը ձգելով մեր ժամա-
նակը մինչեւ հիմա ազգային նիւթերու
վարժարանները համար ժողովներ գու-
մարելու չգիտեալինք, մինչեւ հիմա
ազգը կործանուած էր:

Եւսկիքն պիտի մտաւորային պիտի տա-
կերէն անուանի առաջը հոս շատ աղի որ
կը վայելէ: - Եթէ այնպէս է տեսնելը
ուրեմն մեր հայրն է, բայց վախճան թէ
իրեւ իրաւունք եւ ոչ եկեղեցւոյ մը
գրանք սեպուն անշուքը: Բաժնիդ չե-
նար, Դու որ հարուստ ես՝ առանձն եւս
տուեր, եւ աղքատ անվարձաբերիդ աչ-
խատանք ազգիս եկեղեցիները կանգնե-
ր, գու տարին հնդ մը ի յոյցս մարդ-
կան տի մը ոսկի տահնուցիդ եւս գան-
ձանակը, եւ անի օր ի՛նչ եւ ուրիշ ստաց-
ուածքն պիտի ձեռնադրուի կուտով, կարծեմ
թէ երկուքներուն տուածն ալ մէկ է՝
եւ իմ քիչ մ'ալ աւելի, Հարուստներ,
իրարմէ ակնածութեամբ ազգային եկե-
ղեցական են: Եւս իրաւանց խառնա-
րուելու գող Երաններ, Դուք ու որ Հայ
արիւնը պաշտպանողաց դէմ խեղձի-
նայելով զգուշանք, գու ալ Հաստեմուտ
որ հիմա հեռուէն ակնաւորը օրած
չես գիտել զով խաճնես ու որը պատա-
ւես, եւ գու անգամ ո' գու իս համար-
եալը գահունէ Հոռովմայ Ս. Հայրապետ,
ալ դադարեց զմեզ արհամարհելով առ-
տոն կոխել, որպէս զի դուք ալ մեզմէ
Գահաճաճութեան իր: Գիտեմք ու չկործեմ,
Գահաճաճութեան մեր մենք վերջապէս ձեռն-
բանելով մեր մէջը կը բաժնուինք՝ ու մեր
այսչափ տարիներ ի վեր պատկերէն սով-
րած ու տեսածին եւ Արեւելեան Հայ
ուղղափառ եկեղեցւոյ իրաւունքները
ցմաճ պաշտպանելէ ետ չենք կրնար կե-
նալ: Թո՛ղ Հոռովմայ Գահաճաճութեան
եթէ փառք կը համարի իրեն, զմեզ չըն-

դունի իրեւ իր գահուն հարազատ որ-
դիքը, եւ Հաստեմուտի պէս ազգակոր-
ծուն մէկու մը համար, բոլոր մէկ ազգ
մը ոտքի տակ առնէ: Մենք միշտ կը ճանչ-
նանք եւ պիտի ճանչնանք նոյն գահը,
աւանդեալ մեզ մեր Ս. Գրիգոր լուսա-
ւորչէն Արեւելեան Հայոց եկեղեցւոյն ա-
զատութեանը, եւ ծեսերուն ու արարո-
ղութեանը առանց կէտի մը զանցա-
նութիւնը, զոր այժմեան Հոռովմայ գա-
հուն նախորդ հայրապետները լաւ խոր-
հեր եւ ընդունելու եւ հաստատելու են:

Բայց Հաստեմուտ կըլի թէ, եթէ ազգը
կուզէ, Հոռովմայ գահը պատրաստ է ձեռ-
եկեղեցիները ծառ- եւս երրորդութիւն
եկեղեցւոյն պէս ծախուտ առնել: - Մենք
ոչ զմեզ գերի կը ծախենք եւ ոչ ալ մեր
հիւանդանոցներն ու դպրոցներն: Բանի
որ քաղաքականութիւնը բոլոր Արեւմտե-
ան մէջգերութեանն աղաւթը համար
արիւն կը թափէ, մենք ալ զմեզ եւ մեր
Արեւելեան եկեղեցւոյ արածութիւններ-
ըն ու ազատութիւնը չենք ընդունելու
կառնելի տակ զնեղով կոչելին խաղալը
ըլլալ: - Դուք, ո' եղբայրք, որ ազգու-
թիւնը փառ կը պահէք սրտներունդ մէջ,
մի վհատիք երբեք ձեռն եկեղեցական եւ
ազգային իրաւանց սուրբ իրաւունքները
յախառնող եւ տախալին յախառնելու
ճանաչող թշնամիներուն դէմ մարտնչե-
լէն: Մի վախճաք թէ Օսմանեան հոգի
եւ բարեկամ Տերութիւնը զմեզ կը պա-
խարակէ յայսմ մասին, այլ մանաւանդ
թէ մեր մարդու դիտարողութիւնները եւ
մեր զգացումը մէջ զմեզ մինչեւ վերջը
հաստատ եւ անվեր կենդանի տեսնելով
պիտի չհորհէ մեզ ալ մեր լուսաւորչա-
կան Հայ եղբայր պարգեւած արածուն-
թիւնն ալ, ընտելու մեզի, ըստ մեր
հայկական սովորութեանն ինչ ու քաջ
հովիւ մը, եւ յայնժամ ամենքս միաբե-
լան գուշուտ Հաստեմուտին եւ իւր ար-
բանեկայը: - ալ ձեռք ընթացքը ընցած
է, դուք չեմակ ձեռն տները դարձեք,
ձեռն խուներ մամը ձեզի մեր ժամը մի
գաք:

Զի կարծուի նաեւ թէ այս մեր բըռ-
նած ճանքան աշխարհիս եւ ուրիշ ազ-
գաց տուէն ալ անպատուութիւն մը
կը ընեն մեզի: Ամենեւին, մինչեւ հի-
մա հոռութիւնները թանկագին են միշտ,
եւ տեսողական ու հոյակապ եւ մինչեւ
անգամ թագաւորական ապարանքներու
մէջ մեծ խնամքով կը պահուին: Մի թէ
մեզ ալ մեծ պտուղի չէ՝ մեր նախահայր
հին եկեղեցական իրաւանց զեղծութիւնները
չախելով, զանոնք Աստուծոյ տանը մէջ
անդիմադ պահելու փոխ ու ետանքը:

Այսու ամենայնիւ պէտք է մեր ըն-
թերցող մէջ միշտ խաճեմութիւնը մեզ
զին անուանք: Գիտեմք որ եւս է տեղ
որ եւս է աստիճանի մարդկանց, զիւսանի
եւ դատաստանի տեղում առնին, մի եւ
նոյն նպատակի վրայ արդարութեամբ,
խառնութեամբ եւ առանց կրից խօսիլը,
զրկել եւ պատասխանել: Եւ ամենուն
հետ առանց մեր լուսաւորութեանը եւ
կրթութեանը արտա մը բերելու վար-
ուիլը, եւ զիտանք որ եթէ քիչ շատ
վերը գրածներուն համեմատ ամեն տեղ
ճշմարտութիւնը ապացուցուի, վերջա-
պէս դատը մերն է:

ՄԱՆՁՈՒՄ

Անցեալ շաբաթ մեր ընթերցող մէջ
արդէն մասնաւոր յօդուածով մը դա-
ղափար մը տուած էինք Տիգրան Չու-
խանեանի յօդուածը Սրշակ Բ. Ի օրերա-
յին նկատմամբ: Ուստի դարձեալ կը
հիշեցանք Նաւուի թատրոնը տրուելու
օրերային երկրորդ արարուածին սկիզ-
բը պիտի տրուի նոյն Սրշակ Բ. Ի օրե-
րային Սէնթսեան (կամ յառաջադրեալ)
որով չենք տարակուսիր որ այս առթիւ
իրաւաւոր Հայը պիտի խախտուէ
զհաշակաւոր հնդկական իրենց ներկա-
յութեամբն ի թատրոն:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԵՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
ՍԿՍԱՆ, 11772 ԱՄԵ ՔՐԿՅԻՆ ՍԿՍԱՆԻ ՅԱՄՆ
1860

ՀԱՆԻԻՔ ԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՒ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ԵՐԵՒԵՒԻ ԻՐԱՑ
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՈՒԵՏԻՍ ԿԱՐԵՒՈՐ ՊԵՂՈՒԹԵԱՄԲ

- Մոլդաւիայի 1130 - 1131 - 1132 - 1133 - 1134 - 1135 - 1136 - 1137 - 1138 - 1139 - 1140 - 1141 - 1142 - 1143 - 1144 - 1145 - 1146 - 1147 - 1148 - 1149 - 1150 - 1151 - 1152 - 1153 - 1154 - 1155 - 1156 - 1157 - 1158 - 1159 - 1160 - 1161 - 1162 - 1163 - 1164 - 1165 - 1166 - 1167 - 1168 - 1169 - 1170 - 1171 - 1172 - 1173 - 1174 - 1175 - 1176 - 1177 - 1178 - 1179 - 1180 - 1181 - 1182 - 1183 - 1184 - 1185 - 1186 - 1187 - 1188 - 1189 - 1190 - 1191 - 1192 - 1193 - 1194 - 1195 - 1196 - 1197 - 1198 - 1199 - 1200 - 1201 - 1202 - 1203 - 1204 - 1205 - 1206 - 1207 - 1208 - 1209 - 1210 - 1211 - 1212 - 1213 - 1214 - 1215 - 1216 - 1217 - 1218 - 1219 - 1220 - 1221 - 1222 - 1223 - 1224 - 1225 - 1226 - 1227 - 1228 - 1229 - 1230 - 1231 - 1232 - 1233 - 1234 - 1235 - 1236 - 1237 - 1238 - 1239 - 1240 - 1241 - 1242 - 1243 - 1244 - 1245 - 1246 - 1247 - 1248 - 1249 - 1250 - 1251 - 1252 - 1253 - 1254 - 1255 - 1256 - 1257 - 1258 - 1259 - 1260 - 1261 - 1262 - 1263 - 1264 - 1265 - 1266 - 1267 - 1268 - 1269 - 1270 - 1271 - 1272 - 1273 - 1274 - 1275 - 1276 - 1277 - 1278 - 1279 - 1280 - 1281 - 1282 - 1283 - 1284 - 1285 - 1286 - 1287 - 1288 - 1289 - 1290 - 1291 - 1292 - 1293 - 1294 - 1295 - 1296 - 1297 - 1298 - 1299 - 1300 - 1301 - 1302 - 1303 - 1304 - 1305 - 1306 - 1307 - 1308 - 1309 - 1310 - 1311 - 1312 - 1313 - 1314 - 1315 - 1316 - 1317 - 1318 - 1319 - 1320 - 1321 - 1322 - 1323 - 1324 - 1325 - 1326 - 1327 - 1328 - 1329 - 1330 - 1331 - 1332 - 1333 - 1334 - 1335 - 1336 - 1337 - 1338 - 1339 - 1340 - 1341 - 1342 - 1343 - 1344 - 1345 - 1346 - 1347 - 1348 - 1349 - 1350 - 1351 - 1352 - 1353 - 1354 - 1355 - 1356 - 1357 - 1358 - 1359 - 1360 - 1361 - 1362 - 1363 - 1364 - 1365 - 1366 - 1367 - 1368 - 1369 - 1370 - 1371 - 1372 - 1373 - 1374 - 1375 - 1376 - 1377 - 1378 - 1379 - 1380 - 1381 - 1382 - 1383 - 1384 - 1385 - 1386 - 1387 - 1388 - 1389 - 1390 - 1391 - 1392 - 1393 - 1394 - 1395 - 1396 - 1397 - 1398 - 1399 - 1400 - 1401 - 1402 - 1403 - 1404 - 1405 - 1406 - 1407 - 1408 - 1409 - 1410 - 1411 - 1412 - 1413 - 1414 - 1415 - 1416 - 1417 - 1418 - 1419 - 1420 - 1421 - 1422 - 1423 - 1424 - 1425 - 1426 - 1427 - 1428 - 1429 - 1430 - 1431 - 1432 - 1433 - 1434 - 1435 - 1436 - 1437 - 1438 - 1439 - 1440 - 1441 - 1442 - 1443 - 1444 - 1445 - 1446 - 1447 - 1448 - 1449 - 1450 - 1451 - 1452 - 1453 - 1454 - 1455 - 1456 - 1457 - 1458 - 1459 - 1460 - 1461 - 1462 - 1463 - 1464 - 1465 - 1466 - 1467 - 1468 - 1469 - 1470 - 1471 - 1472 - 1473 - 1474 - 1475 - 1476 - 1477 - 1478 - 1479 - 1480 - 1481 - 1482 - 1483 - 1484 - 1485 - 1486 - 1487 - 1488 - 1489 - 1490 - 1491 - 1492 - 1493 - 1494 - 1495 - 1496 - 1497 - 1498 - 1499 - 1500 - 1501 - 1502 - 1503 - 1504 - 1505 - 1506 - 1507 - 1508 - 1509 - 1510 - 1511 - 1512 - 1513 - 1514 - 1515 - 1516 - 1517 - 1518 - 1519 - 1520 - 1521 - 1522 - 1523 - 1524 - 1525 - 1526 - 1527 - 1528 - 1529 - 1530 - 1531 - 1532 - 1533 - 1534 - 1535 - 1536 - 1537 - 1538 - 1539 - 1540 - 1541 - 1542 - 1543 - 1544 - 1545 - 1546 - 1547 - 1548 - 1549 - 1550 - 1551 - 1552 - 1553 - 1554 - 1555 - 1556 - 1557 - 1558 - 1559 - 1560 - 1561 - 1562 - 1563 - 1564 - 1565 - 1566 - 1567 - 1568 - 1569 - 1570 - 1571 - 1572 - 1573 - 1574 - 1575 - 1576 - 1577 - 1578 - 1579 - 1580 - 1581 - 1582 - 1583 - 1584 - 1585 - 1586 - 1587 - 1588 - 1589 - 1590 - 1591 - 1592 - 1593 - 1594 - 1595 - 1596 - 1597 - 1598 - 1599 - 1600 - 1601 - 1602 - 1603 - 1604 - 1605 - 1606 - 1607 - 1608 - 1609 - 1610 - 1611 - 1612 - 1613 - 1614 - 1615 - 1616 - 1617 - 1618 - 1619 - 1620 - 1621 - 1622 - 1623 - 1624 - 1625 - 1626 - 1627 - 1628 - 1629 - 1630 - 1631 - 1632 - 1633 - 1634 - 1635 - 1636 - 1637 - 1638 - 1639 - 1640 - 1641 - 1642 - 1643 - 1644 - 1645 - 1646 - 1647 - 1648 - 1649 - 1650 - 1651 - 1652 - 1653 - 1654 - 1655 - 1656 - 1657 - 1658 - 1659 - 1660 - 1661 - 1662 - 1663 - 1664 - 1665 - 1666 - 1667 - 1668 - 1669 - 1670 - 1671 - 1672 - 1673 - 1674 - 1675 - 1676 - 1677 - 1678 - 1679 - 1680 - 1681 - 1682 - 1683 - 1684 - 1685 - 1686 - 1687 - 1688 - 1689 - 1690 - 1691 - 1692 - 1693 - 1694 - 1695 - 1696 - 1697 - 1698 - 1699 - 1700 - 1701 - 1702 - 1703 - 1704 - 1705 - 1706 - 1707 - 1708 - 1709 - 1710 - 1711 - 1712 - 1713 - 1714 - 1715 - 1716 - 1717 - 1718 - 1719 - 1720 - 1721 - 1722 - 1723 - 1724 - 1725 - 1726 - 1727 - 1728 - 1729 - 1730 - 1731 - 1732 - 1733 - 1734 - 1735 - 1736 - 1737 - 1738 - 1739 - 1740 - 1741 - 1742 - 1743 - 1744 - 1745 - 1746 - 1747 - 1748 - 1749 - 1750 - 1751 - 1752 - 1753 - 1754 - 1755 - 1756 - 1757 - 1758 - 1759 - 1760 - 1761 - 1762 - 1763 - 1764 - 1765 - 1766 - 1767 - 1768 - 1769 - 1770 - 1771 - 1772 - 1773 - 1774 - 1775 - 1776 - 1777 - 1778 - 1779 - 1780 - 1781 - 1782 - 1783 - 1784 - 1785 - 1786 - 1787 - 1788 - 1789 - 1790 - 1791 - 1792 - 1793 - 1794 - 1795 - 1796 - 1797 - 1798 - 1799 - 1800 - 1801 - 1802 - 1803 - 1804 - 1805 - 1806 - 1807 - 1808 - 1809 - 1810 - 1811 - 1812 - 1813 - 1814 - 1815 - 1816 - 1817 - 1818 - 1819 - 1820 - 1821 - 1822 - 1823 - 1824 - 1825 - 1826 - 1827 - 1828 - 1829 - 1830 - 1831 - 1832 - 1833 - 1834 - 1835 - 1836 - 1837 - 1838 - 1839 - 1840 - 1841 - 1842 - 1843 - 1844 - 1845 - 1846 - 1847 - 1848 - 1849 - 1850 - 1851 - 1852 - 1853 - 1854 - 1855 - 1856 - 1857 - 1858 - 1859 - 1860 - 1861 - 1862 - 1863 - 1864 - 1865 - 1866 - 1867 - 1868 - 1869 - 1870 - 1871 - 1872 - 1873 - 1874 - 1875 - 1876 - 1877 - 1878 - 1879 - 1880 - 1881 - 1882 - 1883 -

